

Ny stigning i befolkningens levetid:

Mændene haler ind på kvinderne

En ny opgørelse fra ATP viser, at de seneste års markante stigning i levetiden i Danmark fortsætter.

I løbet af ét enkelt år – 2005 – har de 65-årige fået lagt mellem tre og fire ekstra måneder til deres forventede restlevetid.

»Tre-fire måneder på et år lyder måske ikke af så meget. Men det er det. I forhold til mændene er der tale om en ti gange så stor stigning, som vi tidligere har set,« siger Chresten Dengsøe, ATP's matematiske direktør.

Han peger på, at udviklingen i disse år især går stærkt for mænd. »Kvinder lever i gennemsnit fortsat flere år end mænd. Men meget tyder på, at forskellen bliver mindre i disse år. Det seneste år har givet fire måneder ekstra til 65-årige mænd, og tre måneder til kvinder.«

Velfærdskommissionens 2040-tal nået i dag

Udviklingen de seneste få år har været så voldsom, at det nu står klart, at hidtidige prognoser for fremtidens levetid har været alt, alt for forsigtige.

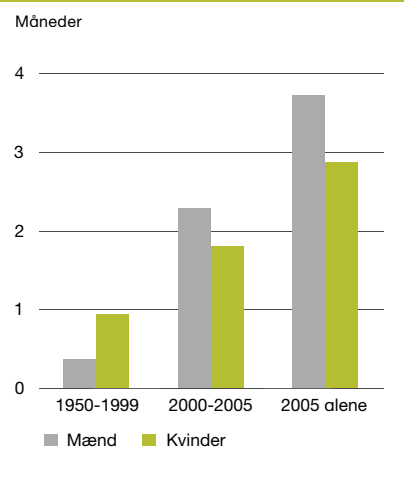
Da Velfærdskommissionen for bare tre år siden, i 2003, forudsagde udviklingen i danskernes levetid de kommende årtier, blev den mødt med allehånde skældsord om, at prognosen – og dermed buddet på, hvor pressede de offentlige budgetter ville blive – var overdrevet.

Det modsatte viser sig at være tilfældet. Velfærdskommissionen var alt for forsigtig, da den f.eks. forudsagde, at 65-årige mænd i 2040 ville have udsigt til at blive 81,4 år.

»Allerede i år har 65-årige mænd udsigt til at blive godt 81,4 år. Det viser vores tal. Virkeligheden er altså på dette punkt 34 år forud for prognosen. Tilsvarende lød prognosen på, at 65-årige kvinder i 2040 ville blive 85,5 år. Realistisk set vil den levetid nås lang tid før 2040 – i løbet af ganske få år. I dag er deres levetid 84,5 år,« siger Chresten Dengsøe.

ATP har – på baggrund af de seneste fem års udvikling – lavet en fremskrivning af levetiden i 2040. I lighed med nye prognoser fra både Danmarks Statistik og Finansministeriets DREAM-model viser ATP's beregning, at der vil blive tale om et markant skred i forhold til i dag.

Gennemsnitlig årlig stigning i forventet restlevetid for 65-årige – i måneder

Af figuren fremgår, hvor meget 65-åriges restlevetid er steget om året siden 1950. Frem til 1999 vandt kvinder knap en måneds ekstra liv om året, mens levetiden steg langt mindre for mænd. Siden er det gået stærkt, og fortegnet er vendt: Mænds levetid stiger i disse år mere end kvinders. I 2005 har mænd vundet knap fire måneder, kvinder knap tre.

Kilde: Danmarks Statistik (1950-1999) og ATP (2000-2005).

»Hvor befolkningen i dag har udsigt til 15-18 års levetid efter det fyldte 65. år, så lyder ATP's bud, at vi i 2040 har 23-24 års restlevetid. Hvis ATP's fremskriv-

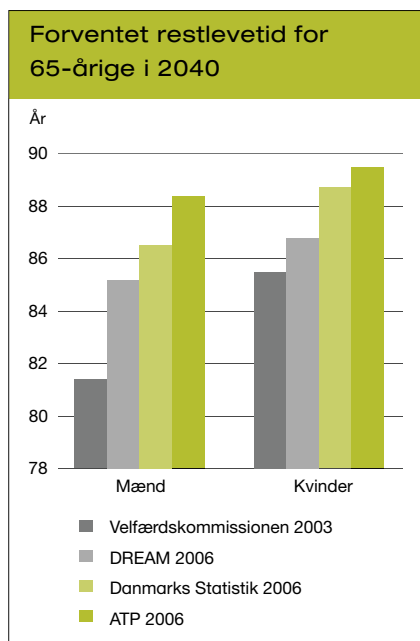
- ning holder, vil noget over halvdelen af dem, der fylder 65 år i 2040, opleve deres 85-års fødselsdag. Og op mod hver tiende ser ud til at ville runde de 100 år,« siger Chresten Dengsøe.

Lederen af Finansministeriets DREAM-model, Lars Haagen Pedersen, er enig i, at der er sket et markant skifte de seneste tre år. Han var tidligere chef for Velfærdskommissionens sekretariat – og står altså bag to prognoser med meget forskelligt resultat: »Siden vi lavede Velfærdskommissionens prognose, har vi haft tre ekstra år med meget høj vækst. Nu kan vi se, at vi i ti år har haft mindst lige så høj vækst i levetiden i Danmark som i udlandet. I andre lande startede den tilsvarende vækst i 1980 – mens vi sakkede bagud. Vi er nu ganske overbevist om, at vi er tilbage på samme væksthøjde som omverdenen – og det har store konsekvenser for prognosen.«

Her og nu konsekvenser

Mens prognoser om levetid kan forekomme som sød fremtidsmusik for landets borgere, så har de særdeles håndfaste konsekvenser for pensionselskaber her og nu.

»For ATP og andre pensionselskaber er regnestykket i virkeligheden enkelt,« siger Chresten Dengsøe: »ATP bliver udbetalt som en livrente, hvilket betyder,

Figuren viser den forventede levealder for 65-årige i 2040. Det fremgår, at både Danmarks Statistik, Finansministeriets DREAM-model og ATP's fremskrivning er langt mere optimistiske, end Velfærdskommissionen var for blot tre år siden. Ifølge ATP's beregning vil 65-årige mænd i 2040 have udsigt til at blive godt 88 år og kvinder godt 89 år i gennemsnit.

Note: ATP's fremskrivning er baseret på udviklingen 2001-2005.

at medlemmerne har ret til et vist antal kroner fra det 65. år, og så længe de lever. Når vi – år for år – kan se, at levetiden stiger, må vi sætte flere og flere penge af til deres pensioner.«

Han peger på, at det stiller øgede krav til pensionselskabernes investeringer. Men samtidig er det klart – mener han – at man med en stadig øgning af levetiden må træffe ét af tre valg: »Enten må vi vænne os til mindre pensioner, eller man må vente længere, før man går på pension, eller man må øge indbetalingen til pension for at få det samme ud.«

En del af svaret er givet i den velfærdsaftale, der netop er indgået mellem regeringen, Socialdemokraterne, de radikale og Dansk Folkeparti. Den indebærer nemlig, at pensionsalderen skal hæves for både folkepension og ATP.

Et spørgsmål rejser sig naturligt i forbindelse med de seneste års udvikling: Vil forlængelsen af levetiden fortsætte? Eller: Er der en grænse for, hvor gammel en befolkning kan blive?

Ifølge Lars Haagen Pedersen er svaret nok nærmest nej, der er ikke nogen grænse: »Enhver logik tilsiger naturligvis, at væksten i levetiden må stoppe på et eller andet tidspunkt. Men forskningen peger i den modsatte retning: Man har kigget 160 år tilbage i tiden og har kunnet konstatere, at de lande, der har ligget i front med levetiden, har oplevet en vækst på tre måneder om året 160 år i træk. Intet tyder på, at tendensen er aftagende.«